SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 148. **V Ljubljani,** v petek 3. julija 1885. **Letnik XIII.**

Narobe-Kopernikanstvo.

(Beseda ob pravem času.)

Nič ni bolj zanimivo, kakor opazovati spreminjevanje človeških nazorov, bodisi v zgodovini človeštva ali pa v življenji posameznikov. Do 16. stoletja so mislili, da naša zemlja mirno stoji in da se suče okoli nje solnce. Nikolaj Kopernik († 1543) je to misel spodbil in dokazal, da se godí ravno narobe, t. j. da se naša zemlja suče okoli solnce. Zavladal je od takrat popolnoma drugačen nazor, in ta je bil pravi nazor, ker je dovolj podprt z dokazi.

L. 1787 je izišla druga izdava sloveče Kant-ove knjige: „Kritik der reinen Vernunft"; v predgovoru te knjige pravi Kant, da je izvršil nekaj enakega, kakor Kopernik. Navadno mislimo, bi dejal on, da se nam zdé stvari take, kakoršne so, n. pr. da je nova zbornica državnih poslancev res na Dunaji in ne v Ljubljani. Kaj pa, praša Kant, ko bi bilo to drugače: ko bi ne bilo nikakor mogoče spoznati, kakošne da so stvari v resnici, ampak mi bi spoznali jih samo tako, kakor jih nareja naša pamet? Ali da govorim po Kantovo: Kaj, ko bi se ne ravnalo naše spoznanje po stvaréh, ampak stvari po našem spoznanji? Na pr.: V resnici bi bilo lahko mogoče, da imamo tù v Ljubljani prav krasno univerzo in tudi zbornico: toda naša pamet je tako vrejena, da stavi zbornico in univerzo na Dunaj, zato ker drugače ne more misliti. Bog sam vedi, kaka kolobocija je v zunanjih stvaréh v resnici: morebiti je opoludne najhujša tema in po noči je svitlo, da je groza, toda naše „videnje" je tako, da se mu zdí svetlo po dnevu in temno po noči, ali pa: morebiti je poslanec Hren vse kje drugod izvoljen kakor na Dolenjskem, morebiti v deveti deželi, toda nam se tako vidi, da je izvoljen na Dolenjskem. Kaj hočemo zato! — Kako lepa iznajdba! Poprej smo se mi ravnali tako, kakor so hotele zunanje stvari: Kant pa nas je podučil, da se reči morajo tako ravnati in tako nam zdeti, kakor mi hočemo. Tako jo je pogodil Kopernik mlajši — Kant po imenu in imel je dosti učencev, ki so tudi hoteli vedeti, da se vse po njih ravná.

Zakaj bi neki bil Kant živel, ako bi se svet od njega ničesa ne bil naučil? Kaj se je pa naučil? Poslušajte: Dolgo časa so bili ljudje te pameti, da je prvo in najviše izmed vseh bitji — Bog, in da se vse drugo, kar je on vse stvaril, ravná po njem. Mislili so ljudje, da je svet nekaj pičlo malega v primeri z Bogom in da je človek kaj slaba in neznatna stvarica. Božja visokost in veličast je bila ljudem sveta. Bogu se ne moremo ustavljati, so si mislili: grozna nespamet bi bila, Boga zaničevati, saj mu mi ljudje nič ne meremo, pač pa nas on zamore kaznovati. In tajiti Boga — to ni lahka reč, so dejali: kaj pomaga, ako tudi tajim, pa je vendar le v resnici! Toda v novem času so ljudje veliko bolj prebrisani. „Kaj neki Bog! Kakor hočem jaz, tak je pa Bog. Če hočem, da je brez vse mere usmiljen, da v peklo ne obsodi nobenega človeka, pa ga imam takega; če hočem, da se ne zmeni za nobeno stvar na svetu, pa je tak, kakor ga hočem imeti in če hočem da ga ni, pa ga ni." Kaj ne, izvrstna iznajdba! Moj um Boga naredi, kakor hoče, kakor se mu poljubi. Kaj je neki Bog? Bog ni nič, jaz sem kaj, jaz človek. Kaj se zmenim za Boga! Moja pamet naredi z Bogom kar hoče. Najbolj pa dopada moji pameti, če Boga ni, in zato ga kar odstavi. Meni je bolj po volji, ako ga ni. Tedaj pravim: ni ga, pa ga ni. Kdo mi kaj more?"

Bralec dragi! Prosim, beri še enkrat ta samogovor, v prvič ti ne bode razumljiv, a povem ti, da ravno tako in nič drugače govori dandanes neverni svet. Učenjaki, profesorji, napolomikanci delajo dandanes z Bogom, kakor da je Bog vladar sveta po njih milosti. Kaj pa je tako počenjanje? Imenoval sem ga z napisom: „Narobe-Kopernikanstvo". Kopernik uči, da se naša zemlja suče okoli solnca in ne narobe. Sv. vera nas uči. da se vse kar je, suče okoli Boga, to se pravi, da je vse odvisno od Boga, da vse prihaja od Boga, in da brez Boga nobena stvar ne more biti. Dandanes pa narobe-Koperniki drugače učé: Mi smo vse, mi smo vsegavedni, vsegamogočni, mi smo popolnoma in vse se vrti krog nas. Brez nas ni nič, tudi Bog ne; da, Bog je od nas najbolj odvisen, Bog se vrtí krog nas. — Pa ti se šališ, mi bode kdo rekel, in celó iz Božjih reči; tako ne govôri! — O, kako ste malorazumni, ki tega nočete umeti! Kako malo mislite! Kar sem rekel, je gola resnica, ktero sem tolikrat imel priliko opazovati. Resnica je, da so nekteri ljudje v svojem napuhu tako daleč prišli, da jim je vse drugo nič, le oni so kaj. In ako jim govoriš o večnih resnicah ali o Bogu, si tako modro navlečejo obraz v gube, da se moraš ti in tvoj Bog kar skriti. Bog je pravi revež, ako ga primerjaš s temi modrijani. Tako je dandanes — da začnem z najvišim — na visokih šolah. Domišljavost vseučiliščkih profesorjev je tolika, da imajo sami sebe za nezmotljive in da imajo tiste za zaslepljene, ki kaj verjejo ali vsaj priznavajo, da je Bog. Enako je med dijaki. Neznano hitro se navzamejo tistega duha. Med izgojevalci naše mladine ni dosti bolje, seveda izjeme so tudi. Med omikanimi stanovi, kolikor je meni znano, veter sploh vleče na to stran, kakor sem ravnokar označil: Mnogo družin lahko najdeš, ako hočeš iskati, ki imajo vero bodisi v Boga ali pa posebej katoliško vero — za svojo zadnjo deklo, da imajo nad kom jeziti in kregati se. Kaj je mar njim za te stvari! Oni potrebnjejo denarja in zabave — to je njih Bog.

O dandanes se satan lahko veseli; on je želel Boga pahniti, s prestola in po današnjih nevercih ga je res pahnil — seveda samo za možgane njihove. Kako so srečni! Tič strus ali noj vtakne, kader je preganjan, svojo glavo pod peruti, da svojega sovražnika ne vidi in dober je: saj ga ni, saj ga ne vidi — sovražnika! Kako hitro se mu uide! Dandanes vtaknejo ljudje neke vrste svojo pamet pod peruti svojega napuha, ki jim pravi, da so sami neskončno modri in pametni in glej: Boga, nebes, pekla, vere — kar ni in jih ni. To vam je iznajdba, — znebiti se Boga, ki jo je spravilo na dan samo to prečudno človeško srce!

Pa ne misli, bralec moj, da je to govorjenje kar tje v en dan. Dandanes je to narobe-Kopernikanstvo ravno tako razširjeno, kakor Kopernikanstvo. Sicer mi ne gre prav v glavo, zakaj da so pustili še naše staro solnce mirno na nebu sijati: Kako lahko bi ga bili odstavili in deli na njegovo mesto kako električno luč. Saj bi to ne bilo teže, kakor odstaviti Boga, ki je pač nekaj več, kakor solnce. In to je res že dogotovljeno: kot splošen značaj

LISTEK.

Žumberk.

Krajepisna in zgodovinska razprava.

(Dalje.)

Stari Valvazor je zval Metličane, Črnomaljce, potem prebivalce okoli Podbrežja, Vinice, Kostela, Semiča in v drugih bližnjih mestih v svojem povestnem in zemljopisnem delu „Čast Kranjske" vselej samo Hrvate, pripovedajoč o njih, da se nosijo po hrvatski, in da je njihov govor čisto hrvatski, pa da tudi ti kranjski Hrvati kakor njihovi bratje v prekokupski Hrvatski četujejo v Turško, posebno Viničani in Podbrežani, za kar so tudi telesno sposobni, ker so zdravi in jaki ljudje ter dobri konjiki. Ali ne samo, da je narod po teh krajih in po Žumberku bil vedno hrvatski, tega plemena je bila tudi vkljub nemški struji vladajoči v notranjeavstrijskih zemljah večina vlastelinov in plemičev, kajti še v šestnajstem veku so imeli v posestvu plemiči Jurići starodavni grad Mehovo, Lenkovići Podbrežje, Hlapčići (Alapići) in Erdödi Metliko, Gušići Gradec, Semenići Semić, rodovina Kovačić Žumberk, a drugi Hrvati manja dobra. Dočim se je v celi Kranjski takrat pisalo že izključljivo nemški, rabili so duhovni in svetovni ljudje okoli Črnomlja, Vinice, Podbrežja in Metlike v mnogih spisih hrvatski jezik. (Več hrvatskih pisem, izdanih po grofih Purgstalih v Krupi, mestjanih Metliških in plemičih v Vinici 17. veka nahaja se v zbirki R. Lopašića. Župnik v Sv. Križu pri Kostanjevici (Landstrass), Matevž Smolčić (Zmolcych), pisal je 14. avgusta 1628 izpravno hrvatsko listino.)

Z naznačeno mejo hrvatskega plemena na gornji Kolpi se je slagala za dôbe neodvisnosti kraljestva Hrvatskega, pa tudi kasneje še nekaj časa i politična meja hrvatske države. (Vidi: Rački: Odlomci državnega prava hrvatskoga za narodne dinastije, p. 20. 28, in borba južnih Slavena za državnu neodvisnost v Radu jugosl. akad. knj. XXVII., p. 99—101.) Nedvojbeno je, da so kraji okoli Žumberka, Metlike, Črnomlja za dôbe utemeljenja Zagrebške škofije (1081) po sv. Ladislavu pripadali hrvatski kroni, ker drugače ne bi bili združeni v cerkvenem obziru z novo cerkvijo, nego bi bili podložni oglejskim patrijarhom, ki takrat niso bili samo duhovni pastirji na južnem Kranjskem, nego vsled dara nemškega cesarja Henrika IV. od l. 1077 tudi vladarji Kranjske in slovenske marke (Carniola et Marchia). Ker se je osnovanje hrvatskih škofij in sploh cerkvenih kotarov skoraj vselej vjemalo z državnim obsegom, ni se moglo drugač dogoditi tudi pri utemeljenju Zagrebške škofije, ki je obsegala prostor tadanje banovine slavonske med Muro, Dravo, Savo, Kolpo in Uno, zedinjene s krono ogersko.

Metliška županija (comitatus), pod kterim imenom se spominje današnji kotar Metliški in Črnomeljski in kasneje vedno posebej za razliko od Slovenske Marke in Kranjske, sočinjavala je arcidjakonatu Goriškem posebni cerkveni kotar (dekanat) z župami sv. Križa v Vinici na Kolpi, sv. Martina v Podzemlju, sv. Petra v Črnomlju, sv. Marije v Metliki, sv. kralja Štefana v Semiču, sv. Jurja v Vivodini, sv. Nikolaja v Žumberku, sv. Jerneja v Sihensteinu (današnji Št. Jernej), in sv. Križa v Gračanih (bržkone sv. Križ pri Kostanjevici). Za župo sv. Štefana v Semiču pravi izrečno Ivan arci-

sedanjosti lahko imenujem to, da je svet sedanji zavrgel Boga in da je postavil samega sebe namesto Boga. Dokazi!

Dandanes imajo ljudje svojo pamet za nekaj popolnega, nezmotljivega, in sicer vsak svojo pamet. Kar komu pravi njegova pamet, to ima še kaj veljave: vse drugo ne veljá nič. Da bi se naša pamet morala ravnati po kakih viših pravilih, da bi včasih morala pripoznati svojo slabost — to dandanes noče iti svetu v glavo. Kako bedast je bil nekdaj svet, pravijo v sedanjem času, ker jo to verjel, kar so pravili drugi, ki so verjeli cerkvi, Bogu!

Dandanes menijo ljudje, da je vse prav in dovoljeno, kar zahteva narava, to se pravi, kar tirjajo nagoni naši od nas. Nagonom, strastem je treba streči, veselje je treba vživati: nespameten je, kdor si kaj pritrga, saj smo mi sami najviša bitja in kar mi poželimo, je vse dobro.

Greha dandanes nečejo več poznati. Greha ni več, to se pravi: nobeno djanje ni grešno, ampak vse je dovoljeno, kar hoče kdo storiti. Nekdaj so bili ljudje tudi grešniki, kakor so dandanes, toda razloček med nekdanjimi in sedanjimi je ta: nekdaj so ljudje spoznavali in pripoznavali, da ne delajo prav, kadar grešijo: dandanes pa trdijo in upijejo, da imajo prav, da delajo prav, naj storé tudi karkoli. Zakaj se ne dá kak omikanec pripraviti k spovedi? Zato, ker nima grehov, ker je vse prav storil, akoravno je morebiti še toliko goljufal ali najgrše hudobije počenjal.

Dandanes se ruši vsaka oblast. Nobena oseba naj bi ne imela veče oblasti, kakor druga. Ubogati koga je nespametno in ako vendar le tako storimo, storimo zavoljo sile in ker se bojimo kazni. Od tod izvira anarhizem, to je prizadevanje nekterih ljudi, da bi se vse oblasti odpravile iz sveta.

Ker je človek najviše bitje, se mu mora skazovati tudi najviša čast. Zato obožujejo dandanes ženski spol in pa velike može. V prvem molijo materijo, v drugem časte človeško vsegamogočnost; ne pomislijo seveda, da so ti ljudje v resnici bili pravi slabotneži, kakor smo mi. O obojem bom spregovoril drugo pot več.

To je naša slavna pridobitev! Kopernik je v 16. veku učil imenitne nauke o solncu in planetih, dandanes posnemajo po Kantovem navodu Kopernika, toda delajo ravno narobe. Poprej je bil Bog vse in človek malo, sedaj je človek vse in Bog le malo ali pa nič. In sedanji tako pametni rod si drgne roke od veselja in ponosen je, da je sedaj popolnoma prost, da ni gospodarja nad njim. Zato je zasedel prestol svoje oblasti in srce se mu smehlja. Med tem pa Nekdo pravi tako: „Rekel je neumnež v svojem srcu: ni Boga (Ps. 13, 1) „Ako grešiš, kaj mu bodeš škodoval?“ (Job. 25, 6.) Meniš li, nespametna stvar, da bode Bog tebe za dovoljenje prosil, ali bi smel še živeti?

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. julija.

Notranje dežele.

Dogodki v Brnu na Moravskem, kjer so nemški pevci dva dni, v nedeljo in ponedeljek, prav divjaški razgrajali, imajo bolj žalostne posledice, kakor je bilo na prvi pogled pričakovati. Nemška jeza bruhnila je zopet enkrat s polnim plamenom ter se je znosila nad svojimi českimi rojaki. Nemci so po sili hotli s surovostjo dokazati, da je Brno čisto nemško mesto, v kterem Čehi nimajo druge pravice, nego davek plačevati. Na ostudne in surove načine zasramovali in celó pretepali so Čehe, kjer je divjad ravno na-nje naletela. Kar je pa še tem bolj žalostno, je to, da žaljeni češki rod niti pri redarstvu ni pomoči dobil. Redarstvo Brnsko se je ta dva dni tako izključivo v čisto nemški, pristransko nemški luči pokazalo, da bi ga moral sam Bismark vesel biti, če bi bil on tak, kakor so naši pristaši, nemško-liberalni prusjani pri nas in po čeho-slovanskih deželah. Popolnoma nerazumljivo mora biti pa tako postopanje vsakemu, ker ga celó vlada podpira s tem, da grof Taaffe dopušča, da se Brnski župan c. kr. Winterholler, ki je ob enem namestniški sovetnik, iz njegovega programa in iz cesarjevih besed: „mir hočem imeti med svojimi narodi!“, tako očitno in žaljivo norčuje. Če je grofu Taafleju res tako malo ležeče na tem, ne vemo, prepričani pa smo, da bi bilo za sporazumljenje med narodi v Avstriji mnogo bolje, če bi on ministerstvo notranjih zadev kakemu drugemu pravičnemu možu izročil, kteri bi ne imel druzega posla, kakor le s politiko pečati se in to z notranjo politiko, oprto na pravičnost! Dokler tega ne bo, je vse zastonj. Grof Taaffe ima polne roke druzega posla in mu ni lahko mogoče z notranjo našo politiko pečati se. Pri vsem tem pa še tolikanj in tako zagrizenega mu sovražnega in nasprotnega uradništva, kterega bi si bi že vsak drug minister na ta ali na oni način iznebil, le Taaffe si ga strupeni kači enako na lastnih prsih gojí, da ga bodo danes ali jutri ujedli. Dokler vse tako ostane, ne bomo prav nič dosegli!

Hrvaška regnikolarna deputacija bo v Budapeštu skoraj že svoje delo dokončala, kako, bomo težko zvedeli, ker so člani deputacije sklenili vse tajno in za-se obdržati. Sošla se je bila, da odpravi razne nedostatke, ktere so Madjari in njihovi hlapci v poslednjih letih vkljub pogodbe nad hrvaškim narodom večkrat zakrivili in ktere želé za vselej odpraviti. Za tako krivico smatrajo Hrvatje vsiljevanje madjarščine v hrvatske urade, kjer bi morala postavno hrvaščina uradni jezik biti. To je že potrebno, da se za to potezajo, še veliko bolje pa bi bilo, ko bi se bila regnikolarna deputacija pečala z vprašanji, od kterih je odvisna gmotna korist hrvaškega naroda, kakor n. pr. znižanje davka, opuščanje presilne iztirjatve davka, kakor smo nedavno o enem takim slučaji sporočali, da so orožniki iz gole prevzetnosti zarad tega človeka vstrelili. Dalje naj bi bila regnikolarna deputacija zahtevala radikalno metlo za tiste uradnike, kterim je že večkratna defravdacija davčnega denarja dokazana in še vedno službujejo, in pa, da se tak denar, ako izneverjen, ne bo zopet iz kmetovega žepa iztirjal, temveč naj ga trpí država, ki ima take ljudi v službi. To bi bilo polje za regnikolarno deputacijo, od ktere bi bil imel tudi kmet in sploh davkoplačevalec kaj dobička. Od lepih fraz in gladkih besed pa ne bo nikdo sit!

Madjarskih magnatov zbornica ali kakor se ji vsled preosnove, ki se je ravno sedaj izvršila, reče gorenja zbornica, je sedaj sostavljena. Delo to vleklo se je od lanske jeseni do sedaj in načrtov, po kteri bi jo sostavili, imeli so skoraj toliko, kakor bo poslancev v nji sedelo. Razločka je toliko med staro gosposko zbornico in novo gorenjo zbornico, da so v prvi izključljivo le magnatje, t. j. velikaši sedeli, v sedanji bodo pa zastopani tudi odličnjaki drugih stanov. Toraj bi morala biti sedanja ogerska gorenja zbornica cvet ondašnjega razumništva; žalibog da temu ne bo tako. Pač jih bo res mnogo novih udov, ki je poprej niso nikdar od znotraj videli, toda le-ti so večinoma v tako kočljivih in visokih službah, da se ne bodo mogli vplivno s politiko pečati, ako ne bodo hotli na najvišjem mestu v nemilost pasti. Vsi ti bodo več ali manj le slamnati možje, včasih tudi kimovci imenovani, pravih in odločilnih politikov bo pa v resnici jako malo.

Vnanje države.

Sedaj, ko navadna politika spí in časnikarjem več ali manj prede za vgodno tvarino, ktera bi ob enem tudi tudi kaj pozora obudila po širnem svetu, spravili so se ti ljudje čez ***papeža Leona XIII.*** Francoski list „Matin“ je bil prvi, ki je med svet raztrobil neko pismo kardinala Pitre, v kterem se med drugimi tudi to bere, da se je sv. oče naveličal vednega boja z laško državo za Rim in cerkveno državo, ter da misli pričeti z laško državo druge — prijazne razmere. Povod temu so menda, tako modruje dotično pismo dalje, brezverske razmere na Francoskem, ki so že tako spridene, da se sv. oče po pravici bojí, da se bo v bodoči postavodajalni dôbi na Francoskem budget namenjen za bogočastje popolnoma prečrtal in iz računa spustil. Vsled tega si bodo morali katoliki sami skrbeti za cerkvene potrebščine in milodare, kterih so sedaj vsako leto več milijonov frankov za sv. očeta nabrali, bodo izostali. Od druzih držav se pa tako ni kaj prida nadjati. Da bi se pa bodoči primanjkljej pravočasno in kolikor mogoče z lepo pokril, piše kardinal Pitra dalje, se je sv. oče odločil z Italijo, oziroma s kvirinalom mir skleniti in v prijaznosti živeti, kar se z drugimi besedami pravi, da se odpové vsem pravicam do posvetnega vladarstva. Za to pa mu Italija pripozná na leto 3½ milijone lir za njegove potrebe in za one njegovega dvora. Da bi se pa ta korak laglje speljal, imenoval je sv. oče dosedanjega posredovalca med sv. stolom in kvirinalom msgr. Laurenzija za kardinala. Tudi so že za bodoči konzistorij napovedani štirje škofje za kardinale, med kterimi je tudi bivši spovednik kraljice Marjete, msgr. Capecelatro, sedaj nadškof v Kapovi. — Sedaj si pa oglejmo stvar po njenih okoliščinah, preden nam jo je mogoče soditi. Nepojdemo daleč, zadosti bo le nekaj stavkov. Prvič naj omenimo, da je sv. oče tisto pismo kardinala Pitre takoj obsodil v posebnem pismu do Pariškega nadškofa Guiberta in da je kardinal takoj nato svoje nazore kot neresnične preklical. Drugič pa tudi „Osservatore“ piše, da vse skupaj ni druzega nego grda laž, s ktero framasoni sv. očeta le osmešiti želé in druzega nič. Jeden papež je kakor drugi, odkar so jim odvzeli posvetno državo in vsak se bo za-njo potezal, dokler sv. cerkvi zopet ne priborí pravic, ktere je ona imela.

Na ***Nemškem*** imajo vedno kaj posebnega. Taka posebnost za nas Avstrijce je to, da so v Frankobrodu o. M. anarhista Lieske-ta obsodili na smrt, potem pa še na 4 leta v ječo in pa da bo 10 let brez časti okoli hodil. Lieske je bil namreč tisti, ki je umoril letošnjo zimo policijskega svetovalca v Frankobrodu, dr. Rumpfa; potem jo je pa zopet pobrisal. Med potjo sreča ga orožnik in legitimacije od njega zahteva. Ker se mu niso v redu zdele, ga je hotel prijeti. Lieske je pa zbežal in z revolverjem nanj streljal. Zarad teh dveh hudodelstev stal je Lieske pred sodnim dvorom v Frankobrodu in so ga obsodili zarad Rumpfovega umora na smrt, zarad poskušanega umora orožnika, na kterega je streljal, na 4 leta v ječo in za nameček obeh hudodelstev so pa še rekli, da naj bo potem še 10 let brez časti ostal. Tukaj se mora vsak človek, ki ni jurist, vprašati, ali ga bodo najprej ob glavo djali in potem še štiri leta zaprli, ali pa bo Lieske najprej 4 leta sedel, in bo še le potem umorjen. V jednem, kakor drugem slučaju je pa popolnoma odveč še pristavek: 10letna izguba časti. Pri nas taka obsodba sploh ni mogoča, da bi človek h krati smrtno in poleg tiste pa še kako časno

---

djakon Goriški v svojem zborniku cerkve Zagrebške (Tkalčić: Monumenta hist. episcopatus Zagrabiens. Vol. II. p. 93.), da jo je sezidal kralj Bela (bržkone III.), ki je vladal med l. 1135—1146.

Po položaju teh žup moremo razpoznati tudi tedanje politične meje posavske Hrvatske (Slavonije) proti nemški državi. Te župe so zavzemale ves gori označeni po Hrvatih naseljeni prostor izpod južnega ogranka kranjskih alp pri Metliki in Črnomlju, potem Uskočke gore in njihove oplaze in obronke ter zagorje proti severju z okolico šentjernejsko pri nekdanjih samostanih Kostanjevice in Pletarjev do Mehovega, konečno tudi predele sv. Križa v Gradčanu. To poslednje mesto treba iskati po vsej priliki v Gradcu in v Starem gradu sedanje občine sv. Križke v političnem kotaru Krškem.*)

Zemljišču hrvatskemu čez Kolpo in uskoške gore zapreti nevarnost še le l. 1173, kadar so od rimsko-nemškega cesarja dobili Kranjsko in Istro ter Slovensko Marko v len starodavni bavarski grofje od Andechsa. V slovenski marki pridobili posestvo prostranega imanja Mehovskega (Maichau), a v tadanji Hrvatski Metliko in več drugih posestev. (Hitzinger, Mitth. d. hist. Vereines f. Krain, 1856, p. 38. 39. — Oefele, Geschichte g. Grafen v. Andechs. Innsbruck 1877, p. 66.) Z dovoljenjem kralja Bele IV. je dobil Bertold IV. okoli l. 1181 po svojem hrvatskem posestvu naslov vojvode Dalmacije, Hrvatske in Meranija (Primorja); ta naslov so poprej imeli menda z dovoljenjem nemških cesarjev od l. 1152 grofje od Dachana, čeravno oni niso imeli v Hrvatski nobenega posestva. (Oefele, ibidem.) Po ženitvanskih zvezah so zadobili knezovi Andechsi važen upliv na Ogerskem in Hrvatskem, celó v oddaljeni Srbiji. Od hčeri Bertolda III. se ena omoži s sinom hrvatskega bana Ompuda, a hči Bertolda IV., sina Bertolda III., se je venčala s sinom velikega župana srbskega in raškega Nemanje Tohon. Ženitba ta je sklenjena pod pogodbo, da imajo potomci venčanih prednost v nasledstvu na prestolu, a odnosni ugovor narejen z Nemanjo in bratom njegovim je potrdil nemški cesar Friderik I. 27. jul. 1159. Druga hči Bertoldova z imenom Jera postane sopruga hrvatskega vojvode in kasnejega kralja ogerskega in hrvatskega Andreja, brata kralja Mirka. (Oefele, p. 94, 92 in 69 v regestah.) Prepirljiva in za vlado pohlepna Jera, ki je bila še za življenja kralja Mirka vzrok prepiru in sovraštvu med bratoma, pokliče na kraljevski dvor dva svoja brata Egberta, škofa v Babenbergu in Bertolda, kterega poslednjega je kralj imenoval za nadškofa Koločkega in l. 1209 za bana Dalmacije in Hrvatske. (Oefele, ibid. — Szalay: Geschichte Ungarns. Bd. II., p. 340—43.) Do take moči in tolikega vpliva ni kasneje na Ogerskem in Hrvatskem nobena rodovina prišla, če tudi močne knezove celjske semkaj pištevamo.

Menda ne bomo pogrešili, ako opredelimo vladanje kralja Andreja II. (1204—1235) za ono dôbo, kadar je bila uplivom kraljice Jere, ki se je mnogo trudila, da koristi in pomore svoji rodovini, pa tudi z zvijačnostjo in premogočnostjo njenih bratov oddaljena županija Metliška od Hrvatske ter zedinjena s Kranjsko in z nemško državo. Trditev kranjskih zgodovinarjev prof. Richterja in novejega Dimitza, da so bili kraji Kočevje, Metlika in Crno-

*) Glej moji razpravi: „Slovenci in Hrvatje v borbi radi investiture“. „Kres“ 1883, snopič 8, 9, 10; in „Kralj Dimitar Zvonimir prema Karautancem za investiturne borbe“. Napisal prof. I. Steklasa. U Zagrebu. Knjigotiskara i litografija C. Albrechta. 1884.

kazen dobil, kar bi bilo poojstrenje smrtne kazni. Le-ta se pa po naših postavah ne sme nikdar poojstriti. Nemci, ki so bolj „kunštni“ in prebrisani, bodo pa to reč že kako speljali, da bo za vse prav. Če Liesketu res glavo odsekajo, in ga ne pomilosté, česar se je pa ravno nadjati zarad dveh drugih kazni, se bodo pač lahko ponašali, da bo njegov duh edini, ki bo še po smrti brez časti celih deset let strašil.

Ministerska kriza na Laškem je deloma pri kraji. Kakor nam je brzojav sporočal, prevzel je Depretis poleg predsedništva tudi zunanje zadeve, Tajani pa pravosodje. To bi bila, kakor laški časniki sodijo, za sedaj edino prava in pametna rešitev krize, kajti sedaj se bo dal kabinet, kolikor ga še manjka, lepo po pameti sostaviti. Ako je resnica, kar se o Depretisu piše, bo menda tudi le bolj po imenu minister, kakor po v resnici, kajti jutri misli se že podati za celi mesec julij v Tabijano, potem se bo preselil za celi avgust v Karlove Vare in meseca septembra pa v svoj rojstni kraj, v piemonteško Stradello. Če bo mož res tako popotoval, potem je že verjetno, da bo on ministerstvu zunanjih zadev le ime posodil in druzega nič; delali bodo pa drugi namesto njega. Ministerstvo bode pa tudi nadalje ostalo, kar je bilo do sedaj, vseskozi liberalno, kar je Depretis na 30. junija javno v zbornici izrekel, kajti le s tem nadjajo se pridobiti zaupanje kamore, če se bodo z vso silo liberalizma poprijeli. Gledé naselbinske politike, kakor jo je Mancini vpeljal, pravi Depretis, da se mu dobra zdi in da jo bo po možnosti podpiral. Vendar pa misli, da je že prestar, da bi se sam v kaka nova podjetja podajal. Sedaj za enkrat druzega ne potrebuje, nego zaupanje zbornice; kakor hitro si bo tega zvest, stal bo na trdnem in vedel, kaj mu je storiti.

Že so se jeli politikarji nadjati, da bode sedaj le, ko je Salisbury prevzel državno krmilo velikobritansko, nastopila doba velike prijaznosti med ***nemško*** in ***angleško državo,*** ker je odstranjena Gladstonova oseba; kar se prigodi nekaj, na kar bi še nihče mislil ne bil. Na Nemškem pokopali so princa Friderika Karola, in za kterim se je po vsih Prusiji prijaznih evropejskih državah napovedalo dvorno žalovanje. Posebno bi bila morala žalovati pa še le angleška kraljeva družina z nemško cosarsko v sorodu. Kraljica Viktorija je tudi tisto žalovanje pravočasno zavkazala, toda angleške kraljeve družine članovi se niso kdo zna kako zanj zmenili in so še cela dva dni brez vidnih znamenj dvornega žalovanja pohajkovali in celó dvorni časnik ga je namesto v sredo še-le v petek objavil. Človek bi si mislil, da je to morda kako naključje. Ne, ne, to je bila sama in gola spletka in prav nič druzega in to zarad neke možitve. Angleška, oziroma Velška princesa Beatrice se bo poročila s princom Henrikom Battenbergom. K tej poroki sta bila povabljena tudi prestolni princ in kronina princesa nemška, ki sta pa povabilo odbila, češ, da je taka zaroka nespodobna mesallianca, ako se hči angleške kraljice poroča z ubogim Hessenškim velikim vojvodom. To pa še ni bilo zadosti, da sama nista hotla sprejeti povabila, temveč tudi svojim otrokom sta prepovedala vdeležiti se te svatbe. Kmalo na to umrl je pa na Nemškem princ Friderik Karol in sedaj je pa na Angleškem kraljeva mladina nekoliko demonstracije napravila, ki se zna prav lahko v dolgotrajno osobno mržnjo spremeniti.

Izvirni dopisi.

Iz kranjsko-štajarske meje, 30. junija. Redko slovesnost smo obhajali 28. dné tega mesca na Vranskem, kteri dan nas je obiskal vrli „Savinski Sokol“.

Ob desetih se je vdeležil službe božje, kakor se katoličanom spodobi, opoludne pri g. Šentaku bil je obed, kjer ni manjkalo napitnic in slavnostnih govorov, pa radovednega ljudstva, da se je vse trlo. Ob treh se je „Sokol“ podal na plano v Brode, v prijazen gozdič, kjer je tovadil, vmes so se vršile napitnice in govori, ker jih je radovedno ljudstvo prav pazljivo poslušalo, med drugim naj le omenim dveh, Hausenbichler-ja iz Žalca in Gradišnika iz Vranskega, tudi nekteri kmetje so se izkazali krepki govorniki. Žalski pevci so izvrstno rešili svojo nalogo. Slovenec je pevec, da ga tudi drugi narodi radi poslušajo in posnemajo; Angleži n. pr. so si poangležili Jenkotov „Naprej zastave Slave“, drugi druge. — Čas nam je naglo pretekel in vračali smo se vsak na svoj dom. Le še kaj takih veselic!

Pri sv. Križu na Belih Vodah, 30. junija. Naj veljá, kar hoče, letos pa hočem iti na božjo pot k sv. Križu. In res, podal sem se na kresni dan na imenovano božjo pot, kamor se vsak slovenski katoličan z veseljem podá; res so bile težavne stopinje navkreber v goro, ali ko človek stopi na Sveto Goro, in potem v krasno ozaljšano cerkev, je ves trud pozabljen, ker melodično zvonenje lepo vbranih zvonov, krasno bučečih orgelj, in glasno lepo petje pobožnega ljudstva, je človeku pri srcu, kakor bi bil v rajskem kraju. Blizo do polnoči so pobožni Korošci peli v cerkvi lepe svete pesni, ali pa na glas rožni venec molili. Molitev in obiskavanje svetih stopnic pa, so djali, da ni celo noč prenehalo; zvečer in zjutraj se je tukaj kar trlo molečih ljudí. — Pa tudi razgled je kaj krasen po lepi savinski in šoštanjski dolini. Kresov se je zvečer videlo, da jih ni bilo mogoče prešteti.

Iz Rudolfovega, 1. julija. Vrli „Slovenec“ od 30. jun. št. 145 in „Dol. Novice“ od 1. julija sta poročala od tukaj o slavnosti 10letnice blagoslovljenja zastave Novomeške meščanske straže, izvrstnega govora g. prošta, da naj že potihne strast volitvene borbe in si v krščanski ljubezni podajmo roke v korist našega mesta in naroda. Omenil je tudi lepih govorov pri banketu in netaktnega obnašanja g. dr. Poznika, župana, nasproti grofu Margheri-ju. G. glavar Ekel sam je priznal kako njemu iz srca je g. grof govoril in prevzel besede, in vendar naš g. župan druzega ne vidi več pred sabo kakor le nasprotnika in politika. Besede g. prošta kakor je videti padala so na skalnata tla pri marsikterem meščanu! Nekdaj je veljala prislovica: „se gledata kot pes in mačka“, pri nas jo moramo zasukati rekoč: „žugata ugonobiti drug druzega kot dva tigra“. Žalibog, da je to resnica! Vré, vré in še silno vré, nevihta grozna se zbira nad nami in žalostna bodočnost se nam obeta. Kdo je kriv? Zaslepljenost, strast izvirajoča iz nevednosti ali hudobije, tudi sebičnost je vmes in menda želja maščevalnosti nad duhovstvom, ki je pa enako nedolžno vmes zapleteno. Da našim gospodom „trojakom“ Šuklje-Poznik-Slanec ni mar sprava in blagonosno delovanje v prid slovenskemu zlasti dolenjskemu narodu, ampak le sejati prepir in delati sovraštvo, svedoči tudi ta-le resnični dogodek. Že nekaj dni sem čulo se je govoriti da omenjeni „trojaki“ mislijo za nezrele, premalo politične Dolenjce ustanoviti nov časnik z imenom „Napredek“, ki bi Dolenjce v politično življenje in menda tudi do sreče in premoženja privedel. Nam se je to zdelo skoraj neverjetno, kakor tudi že popred govorica, da bi neki liberalni gospodje radi v svojo oblast dobili „Dol. Novice“. Danes se vse to potrjuje. G. Poznik prišel je k g. Krajcu ter praša bi li prevzel tisk za list „Napredek“. Jako se je začudil g. Kr., je li to govorjenje resnica ali šala, ter reče, da predali „Dol. Novic“ so vselej odprti spretnemu peresu g. doktorja, da z veseljem bode list sprejemal podučne članke sleherega, da bi se pa list vdal strankarstvu in jel tirati žalostno politiko preteklih dni, tega pa nikdar ne stori. Kot verni katolik in pravi domoljub odbil je gosp. Krajec z vso odločnostjo tiskanje takega lista, in zaslužek dobička na tak način. Tudi navzoča gg. profesorja J. in P. sta vrlo zavračala g. dr. P. od tega sklepa. Naj posveti g. dr. bodisi Poznik ali Slanec svoje moči v prid domovini, o koliko praznega polja nam je še orati, ne pa delati sovraštvo in neslogo! Prašamo je li tak političen list za Rudolfovo potreben ali koristen? Z vso odločnostjo in prepričanjem trdimo, da bi bil silno škodljiv pri sedanjih razmerah. Imamo že dva politična lista „Slovenca“ in „Sl. Narod“, in teh dohaja dovolj v naše mestice. Lista pa, ki bi hotel imeti namen dražiti à la „Ljub. List“ pa nas Bog varuj. Za domač poduk, sosebno za dolenjske kraje, skrbé po svoji moči „Dol. Novice“. Šola ima svoje liste in tako smelo rečemo, da smo v svojem malem številu dovolj preskrbljeni za dolgo časa.

Bi se list izdržaval sam? Gg. so dovolj petični, da bi zamogli list na svoje stroške izdržavati, kakor bodo tudi pred ko ne storili in ga izdavali, če tudi na Dunaji, če bode pa to veselje tudi dolgo časa trajalo, je pač drugo prašanje. Tvarine bi se ne manjkalo, če bode list ustanovljen, da dela prepir; je pa zopet prašanje, če se bode slovenskim listom spodobno zdelo na psovke in zabavljanje odgovarjati. Programa gg. še niso razvili, tudi še ne vemo v koliki meri bi se ali ne bi se dotikal svetinj narodovih, zlasti sv. vere. Po žalostnih dogodkih zadnjih časov se nimamo nadjati nič dobrega, to Vam gg. kar v obraz povemo. Duhovščino s tem dražili ne bote, pač jo pa opozorili, da bode še z bistrejšim očesom čula, da ne pride sovražnik in ne zaseje še več ljulike, kakor je je že. To pa znate dobro, da veljave duhovščine še zmirom niste vničili, kolikor marljivo ste tudi že rili in spodkopavali. Bodite prepričani vso svojo moč in veljavo bode č. duhovščina porabila v zlo, da se list med verno ljudstvo širil ne bode. Toliko za danes, več pa hočemo spregovoriti pri priliki o naših razmerah.

K sklepu pa še vsim tistim dobrim slovenskim dušam v Rudolfovem in drugod, ki izvrstne domačine zametavajo in se tujim ljudem slepo v roke dadó če ima par tisočakov, ali naslov doktorja, rečemo v resen prevdarek: Pomislite kdo je kriv razpora? Kako je bilo pred dvema letoma in kako je še danes!

Miroljub.

Iz Budapešta, 1. julija. (Razstava). Čudil sem se, da „Slovenec“ doslej svojim čč. bralcem še skoraj nič ni poročal o deželni razstavi v Budapešti. Najbrž po drugih listih ni hotel poročil pobirati izvirnega popisa pa prejel ni.

Dasiravno nas Slovence ta razstava borno malo zanima, vendar mislim, da utegne nekterim vstreženo biti, ako bere vtise, ktere je slovenski obiskovalec dobil od te razstave.

„Tot nem ember“ (kar se po naše pravi: „Slovan ni človek“), te besede polagajo oholim Madjarom na jezik — in res je videti, kakor da bi na svojih tleh ne poznali drugega nikogar, kakor le „magyar ember“. — Sprevodnik na železnici do ogerske meje zná dobro nemški, kakor pa vlak na tla sv. Štefana pridrdrá — ne slišiš iz njegovih ust nobene nemške besede več, razun če ga poprosiš. Pri razstavi so se Madjari vendar toliko ponižali, da so poleg madjarskih napisov, postavili tudi nemške, francoske in angleške.

Srbskemu kralju Milanu, ki je danes razstavo obiskal, spremljan od Nj. ces. visokosti nadvojvoda Jožefa, bili so primorani nemški razstavljene reči razlagati. „Srbsko sobo“ pokazali so mu, menda iz rahločutnosti (?), izmed vseh najzadnjo. So ga li v oddelek za Bosno in Hercegovino peljali, nisem mogel zvedeti, ker prostor razstave je jako obširen.

Hrvatje postavili so si posebno lesenjačo, ki se po svojih živo pobarvanih deskah in visokem stolpu (za razgled) prav lepo odlikuje. Vendar se temu oddelku prav lahko na čelu bere, da, kteri so iz Hrvaškega kaj razstavili, razstavili so le madjar(on)ski vladi na ljubo. Od hrvaških plemenitašev ali od dežele kot take nisem mogel ničesar zapaziti, razun „pavilijona“, kterega je brez dvoma hrvaška vlada dala stesati.

Kar Bosno in Hercegovino zadeva, vidi se njej, da obrt tam tudi pod turško silo ni popolnoma spala. V nekterih strokah domače obrti smeli bi se Bošnjaki celó Madjarom v izgled staviti.

Razun velikanske, po načrtu Dunajske „Industriehalle“, glavne palače, odlikuje se posebno druga dvorana, ki je razstavi umotvorov odločena. V tej se zapazi, da umotvori poprejšnih dôb slišijo (razun slik, ktere so stari plemenitaši skrbno shranjevali) skoraj vsi (razstavljeni predmeti) cerkvam. Le cerkev, namreč katoliška cerkev je bila, ki je v onih časih še umetnost gojila.

Ako še kaj zanimivega zapazim, hočem še Vašim čč. bralcem poročati. Sedaj pa rečem toliko, da komur je dana priložnost, si to razstavo ogledati, naj tega ne zamudi. — Kdor je pa Dunajsko l. 1873 videl, zamore si pa doma tudi misliti, kakšna da je ta razstava, ker vse pravi, da je Dunajski podobna, samo da je mnogo manjša od one, ker je le deželna, ne pa svetovna razstava.

---

melj pridobljeni za Kranjsko z nemško hrabrostjo (deutsche Tapferkeit) Dahana in Andechsa ter odtrgani izpod vlasti Hrvatske. (Hormayer Archiv. Geschichte, Statistik, Literatur und Kunst für das Jahr 1824., p. 192—205. — Dimitz: Geschichte Krains. I. Th., p. 159.), ni verodostojna, ker so Andechsi s tadanjimi vladarji in banovi Ogerske in Hrvatske kot bližnji rojaci v prijateljstvu živeli. V spomenikih ne nahajamo nikjer o kakšnem junaškem osvojenju Andechsa na Hrvatskem. Pač pa so po glasu listine kralja Mirka od l. 1197 izdane za Štefana Ursina, praočeta knezov Babonićev in Blagajev, Hrvati takrat vspešno vojevali tudi čez svoje državne meje v slovenski marki, porazivši rečeni Štefan za kraljevanja Bele III. popolnoma plemiča Alberta Mehovskega, posebno grozovitega napadača na hrvatske zemlje v samem Mehoru in prisilivši ga, da miruje in ne napada hrvatskega zemljišča.

(Dalje prih.)

Domače novice.

(**Prihodnjo nedeljo**) se začné sv. misijon k časti ss. blagovestnikov Cirila in Metoda v novi cerkvi presv. Jezusovega Srca po naslednjem sporedu: Popoludne ob 5. uri: Pred izpostavljenim presv. rešnjem Telesom se bode poklical sv. Duh za pomoč in razsvitljenje, potem bo pridiga. Od ponedeljeka naprej bo misijonski red sledeči: Ob 4. uri zjutraj tiha sv. maša; ob 5. uri prva pridiga, po pridigi sv. maša z blagoslovom; ob 9. uri bo drugi govor, potem tiha sv. maša. Popoludne ob ½6. uri križev pot; ob ¾6 tretji govor (nemški), potem sv. rožni venec in ob 7. uri četrta pridiga, potem litanije z blagoslovom. Ob 9. uri zvečer se bode zvonilo z misijonskim zvonom, zvonom spokornikov. Priporoča se, da bi verni pokleknili ter goreče molili za speobrnjenje grešnikov.

(**Po vsih moravskih hribih in holmcih**) bodo 4. julija (jutri večer) goreli kresovi in oznanjali velike slavnosti, ki se začnó 5. in bodo trpele do 12. t. m. Od vsih pokrajin in koncev Slavije bodo telegrami dohajali na slavni Velehrad v spomin tisočletnice, odkar je ondi svojo preblago dušo Večnemu izročil. Pošiljajmo tudi mi Slovenci stotine častitek in izrazov veselja in sodeležja na sveti Velehrad z napisom: „Slavnostni vybor“ na Velehradu.

(**„Sokol“**) vdeležil se bo z društveno zastavo v nedeljo 5. t. m. „narodne veselice“, ktero priredi „Šišenska čitalnica“ na Kozlerjevem vrtu. Iz tega namena shajajo se „Sokoli“ do ½3. ure v čitalnici, od koder se dvignejo po Dunajski in Marije Terezije cesti h Kozlerju. Vdeležba v društveni opravi.

(**O dolenjski železnici**) kakor tudi o Kamniški je po volitvah zopet vse potihnilo. Pa vendar ne, ko bi obe zopet za šest let zaspali, dokler ne bo zopet novih volitev potreba! Poročali smo, da se je dolenjska takoj po Binkoštih že meriti začela. Prav hvaležni bi bili kteremu naših prijateljev, če bi nam hotel kaj o tem sporočiti, kje je na inženirje naletel, kajti za take reči briga se cela dežela in je radovedna, kako da delo napreduje. V eni ali drugi župniji jih bodo vendar zasledili, svet premerjajoče, koder bodo potem železna kola drdrala.

(**Krvav dež.**) Iz Fužin pod Ljubljano se sporoča: „Vetrni stolp („Windhose“ ali „Sandhose“) je v hudi nevihti pretečeno nedeljo ob 5. uri popoludne v tukajšnji tovarni za barveni les vkradel in v zrak potegnil blizo 250 kilogramov fine rudeče lesne moke, s ktero je v vrtincih svedraje urno proti Ljubljani popihal. Kako in kam? bodo, ako še niso, gotovo Ljubljanski učenjaki zasledili.“

(**Zrelostni izpiti**) pričnó se na tukajšnji c. kr. veliki gimnaziji v ponedeljek.

(**C. kr. notarji**) iz Kranjskega, Štajarskega in Koroškega imeli bodo svoj shod jutri zvečer v restavraciji na južnem kolodvoru v Ljubljani; v nedeljo dopoludne pa na Bledu „pri Mallnerji“.

(**C. kr. vojaška orkrbovalnica v Ljubljani**) razglaša, da bode letos koncentracija vojakov pri Postojni, in sicer dvakrat, t. j. od 16. julija do 6. avgusta in od 9. do 25. avgusta. Zarad oskrbovanja vojakov z ovsom, senom, slamo in drvmi bode ponudbena obravnava 6. julija 1885 v omenjeni oskrbovalnici (Verpflegsmagazin). Ponudbe pismene in zapečatene (ustmene se ne sprejmó) so do 6. julija 1885, in sicer zadnji čas do 10. ure dopoludne v vojaški oskrbovalnici oddati, ktera tudi razjasnila o tej stvari daje.

(**Število enoletnih prostovoljcev**) se bo v bodočnosti zdatno pomnožilo, ker se bo dotična pravica razven srednjih šol tudi še podelila vsem dijakom višjih obrtnih šol, višjih poljedeljskih in višjih trgovinskih zavodov. Vsled te določbe se bo tudi število rezervnih častnikov zdatno pomnožilo.

(**Brambovski batalijoni**) štajarski, koroški in kranjski združili se bodo pri letošnjih jesenskih vojaških vajah v 44 brigado.

(**Duhovske spremembe v Lavantinski škofiji.**) Umrl je č. g. Urban Dietrich, dekan in nadžupnik pri sv. Martinu blizo Slov. Gradca; provizor tam postal je č. g. J. Rostohar; prestavljena sta čč. gg. kaplana Fr. Nendl v Griže in J. Kočevar v Videm. Razpisani ste fari sv. Martina blizo Slov. Gradca do 10. in Podgorje do 11. avgusta.

Telegrami.

Madrid, 3. julija. Kralj podal se je včeraj zjutraj nenadno v Aranjuez, kjer je najhujša kolera. Popoludne vračajočega se, je pričakovala izvanredno velika množica ljudi, ki ga je navdušeno sprejela.

Madrid, 2. junija. Včeraj so tukaj 4 za kolero zboleli, jeden pa je umrl. V Aranjuezu 152 zbolelo, 78 pomrlo; po druzih pokrajinah dežele zbolelo jih je blizo 1300, pomrlo pa 600 za kolero.

Simla, 3. julija. Vojakom se je izdavanje odpustov omejilo za toliko časa, dokler se ne reši po mirnem potu afgansko mejno vprašanje.

Kahira, 2. julija. General Wolseley odšel bo nemudoma na Angleško s svojim generalštabom.

Novi Jork, 2. julija. Porotniki so oprostili gospo Dudlej, ki je bila letošnjo zimo na O' Donovana Roso streljala, in so jo spoznali za neumno.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEC“,

edini slovenski dnevnik na katoliško-konservativni podlagi,

nastopil je s 1. julijem drugo polovico XIII. leta svojega obstanka. Ob tej priliki vabimo najvljudneje vse prijatelje našega lista, da bi se kolikor toliko podvizali z dopošiljatvijo naročnine, kterim je taista že potekla, kakor tudi z razširjanjem našega lista, za kar se našim dosedanjim gg. nanaročnikom še prav posebno priporočamo.

„Slovenec“ veljá za Ljubljano pri opravništvu prejeman:

Za celo leto	13 gl.	—	kr.
„ pol leta	6 „	50	„
„ četrt leta	3 „	30	„
„ jeden mesec . . .	1 „	10	„

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman veljá:

Za celo leto predplačan	15 gl.	—	kr.
„ pol leta	8 „	—	„
„ četrt leta	4 „	—	„
„ jeden mesec . . .	1 „	40	„

Opravništvo „Slovenca“.

Št. 10.960

Razglas.

Pri srečkanji 125 lozov mestnega ljubljanskega posojila, ki se je po načrtu vršilo v 2. dan julija 1885. leta so bile vzdignene:

št. 2.843 z dobitkom 15.000 gl.
„ 1.072 „ „ 1.500 gl.
„ 34.688 „ „ 500 gl.
„ 54.779 „ „ 500 gl.
„ 55.526 „ „ 500 gl.

in št. 2340, 2688, 4539, 4741, 4934, 5651, 6279, 7307, 10.078, 10.595, 10.603, 10.671, 11.282, 11.380, 11.404, 12.223, 12.271, 12.529, 13.262, 13.290, 14.333, 14.816, 14.939, 15.056, 15.200, 15.707, 15.715, 15.931, 16.163, 16.631, 16.845, 17.241, 18.003, 18.378, 19.128, 22.123, 23.069, 23.273, 23.387, 23.394, 24.575, 24.863, 25.163, 25.517, 25.811, 26.153, 26.298, 26.427, 26.498, 26.982, 27.135, 27.333, 27.941, 29.270, 30.116, 30.325, 31.296, 31.302, 32.490, 32.566, 33.656, 34.010, 34.404, 34.763, 35.014, 35.274, 35.687, 36.835, 38.042, 38.043, 40.009, 40.044, 40.268, 40.575, 41.242, 42.750, 45.148, 45.307, 45.578, 46.139, 46.508, 46.725, 47.203, 47.486, 49.167, 49.756, 49.924, 50.825, 51.077, 52.521, 52.634, 53.378, 55.310, 56.522, 57.776, 61.793, 62.100, 62.489, 62.586, 62.916, 62.973, 63.040, 63.113, 63.178, 63.245, 63.804, 63.833, 65.259, 65,511, 66.495, 68.129, 69.977, 71.388, 71.926, 72.419, 72.574, 72.784, 74.077, 74.146, vsaka z dobitkom 30 gld.

Od doslej izžrebanih lozov niso še izplačane naslednje številke: št. 45.330, z dobitkom 1500 gl., št. 26.163 z dobitkom 600 gl., št. 33.724 in 63.093 vsaka z dobitkom 500 gl., in št. 1487, 2015, 2643, 3174, 3783, 4683, 5710, 5967, 7098, 7319, 7840, 8005, 8284, 8317, 9462, 9550, 9727, 9840, 10.683, 11.785, 12.517, 12.518, 12.875, 14.101, 14.583, 15.243, 15.266, 16.466, 17.460, 18.077, 18.510, 19.365, 19.661, 20.177, 21.730, 21.743, 22.916, 23.013, 24.071, 24.420, 24.609, 25.187, 25.247, 25.560, 27.345, 27.506, 27.595, 27.992, 28.619, 28.845, 29.509, 29.534, 29.621, 29.685, 29.733, 31.718, 32.542, 32.742, 33,237, 34,175, 34.184, 36.157, 36.369, 37.275, 37.375, 38.179, 38.209, 39.996, 40.902, 41.632, 41.741, 44.539, 44.632, 46.051, 46.105, 49.207, 49.498, 50.142, 50.615, 51.235, 51.429, 51.487, 52.092, 52.903, 53.249, 54.114, 56.284, 56.726, 59.594, 61.486, 61.712, 63.097, 63.425, 64.345, 64.363, 64.981, 65.195, 65.442, 65.497, 67.173, 69.743, 70.024, 70.406, 71.272, 72.752, 73.345, 73.819 in 74.688 vsaka z dobitkom 30 gld.

Mestni magistrat Ljubljanski

dné 2. julija 1885.

Župan: Grasselli.

Umrli so:

30. junija. Ludovik Zalokar, delavčev sin, 10 mes., Poska cesta št. 18, davica.

1. julija. Ivana Križmanič, davkarjeva vdova, 80 let, Rožne ulice št. 11, oslabljenje.

2. julija. Jakob Porenta, hišni posestnik, 48 let, Hradeckijeva vas št. 11, Pleuro pneumonia.

Tujci.

1. julija.

Pri *Maliču:* Hertle, ravnatelj, z Dunaja. — Kirschbaumer, Hugon Rosenberg, trgovca, z Dunaja. — Szuglievich, zasebnica, iz Trsta. — Lazar Aničič, zasebnik, iz Trsta. — Ernst Hieng, lesni trgovec, z družino, iz Rakeka.

Pri *Slonu:* G. Jakobi, lekarnar, z Dunaja. — Kolka, trgovec, z Dunaja. — Hojs, agent, iz Maribora. — Adolf pl. Santi, c. k. nadzornik, iz Trsta.

Pri *Tavčarji:* Alojzij Jama, c. k. finančni nadsvètnik, s soprogo, z Dunaja. — Josip Kollmann, trgovec, z Dunaja. — Adolf Franc, c. k. dvorni sovetnik, s soprogo, iz Zadra.

Pri *Južnem kolodvoru:* Jakob Znidaršič, profesor, s soprogo, iz Sarajeva. — Valentin Schäffer, zasebnik, s hčerjo, iz Trsta. — Ivana Hans, zasebnica, iz Trsta. — Anton Žnidaršič, trgovec, z materjo, iz Prema. — Anton Bodnar, natakar, iz Horovitza. — Marija Schautz, zasebnica, iz Celovca. — Janez Rozmann, zasebnik, iz Ljubljane.

Pri *Avstrijskemu caru:* Emil Mayer, zasebnik, iz Bösinga.

Pri *Virantu:* A. Reich, posestnik, iz Planine.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

3. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl.	55	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „	45	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta . .	108 „	50	„
Papirna renta, davka prosta . . .	99 „	20	„
Akcije avstr.-ogerske banke . . .	860 „	—	„
Kreditne akcije	286 „	60	„
London	124 „	25	„
Srebro	— „	—	„
Francoski napoleond.	9 „	85½	„
Ces. cekini	5 „	88	„
Nemške marke	61 „	05	„

Od 2. julija.

Ogerska zlata renta 4%	98 gl.	95	kr.
„ papirna renta 5%	92 „	75	„
Akcije anglo-avstr. banke . . 200 gld.	98 „	50	„
„ Länderbanke	94 „	50	„
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu . .	565 „	—	„
„ državne železnice	297 „	50	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl. . .	195 „	75	„
4% državne srečke iz l. 1854 . 250 gl.	126 „	—	„
4% „ „ „ „ 1860 . 500 „	139 „	—	„
Državne srečke iz l. 1864 . . 100 „	167 „	75	„
„ „ „ „ 1864 . . 50 „	166 „	—	„
Kreditne srečke . . . . 100 „	175 „	75	„
Ljubljanske srečke . . . . 20 „	23 „	—	„
Rudolfove srečke . . . . 10 „	17 „	75	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice . .	114 „	—	„
„ „ Ferdinandove sev. „ .	106 „	—	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac. . .	104 „	—	„

Dražba zapuščinskih rečí.

V sredo 8. julija in **četrtek 9. julija t. l.** vselej začetek ob 8. uri zjutraj, prodajali se bodo po pokojnem župniku gospodu Janezu Schuller-ju na Trebelnem in na pristavi v Bajhovci na javni prostovoljni dražbi pridelki na polji, tudi v vinogradih, vino, živina, že pospravljena mrva, vozovi in druge premakljive reči — in sicer: v sredo poljski pridelki in živina v četrtek pa kar ostane.

C. kr. okrajno sodišče Mokronoško

1. julija 1885. (1)

Umetne (26)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem amerikanskem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja **plombovanja** in vse **zobne operacije**

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, I. nadstropje.

Izdajatelj in odgovorni vrednik *Jožef Jerič.*

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.